

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Zdeňka Kühna, a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **M. A.**, zastoupeného JUDr. Petrem Práglem, advokátem se sídlem Ustí nad Labem, Dlouhá 1548/5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3/936, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2008, č. j. OAM-1322/LE-05-06-PD1-2006, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ustí nad Labem ze dne 9. 2. 2009, č. j. 16 Az 5/2008 - 57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokáta JUDr. Petra Prágla **se určuje** částkou 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku krajského soudu, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobce o prodloužení doplňkové ochrany udělené podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), z důvodu nedodržení lhůty pro její podání ve smyslu § 53a odst. 1 zákona o azylu.

Krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil, neboť přisvědčil žalobci v názoru, že žalovaný žalobce řádně nepoučil o možnosti požádat o prodloužení doplňkové ochrany,

jak byl povinen podle § 53a odst. 2 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení ministerstvo osobu požívající doplňkovou ochranu písemně poučí v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopna se dorozumět, o jejích právech a povinnostech nejpozději do 3 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany. K argumentům žalovaného soud především uvedl, že obecně formulované poučení o dalším postupu obsažené v žalobcem podepsaném protokolu o předání rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany ze dne 24. 5. 2007 nelze považovat za náležité poučení dle § 53a odst. 2 zákona o azylu. Dikci uvedeného ustanovení pak není učiněno zadost ani tím, že poučení o lhůtě k podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany je uvedeno v průkazu poživatele této ochrany, kterému byl současně zaslán dopis obsahující totéž poučení, jsou-li obě tyto informace v českém jazyce, jenž je pro žalobce nesrozumitelný.

Stěžovatel kasační stížnost opírá o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle názoru stěžovatele trpí rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelností, a to jednak pro nedostatek důvodů, jakož i pro jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Tvrzený nedostatek důvodů rozsudku stěžovatel v kasační stížnosti podrobněji nerozvádí, jinou vadu řízení pak spatřuje ve vadném procesním postupu – provedení důkazů krajským soudem.

Stěžovatel namítá, že žalobce byl o lhůtě k podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany řádně poučen. V této souvislosti uvádí, že při poučení osob, jimž byla udělena doplňková ochrana, postupuje pravidelně tak, že současně s předáním rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany, jim rovněž předává písemné „Informace pro osoby požívající doplňkové ochrany“ v odpovídající jazykové verzi. Tento dokument obsahuje poučení tohoto znění: *„Dle § 53a zákona o azylu máte nejpozději do 30 dnů před uplynutím doby, na kterou Vám byla doplňková ochrana udělena, právo požádat Ministerstvo vnitra o její prodloužení.“* Stěžovatel dále s odkazem na protokol o jednání před krajským soudem připomíná, že sám žalobce v prvoinstančním řízení navrhl provedení důkazu listinou v arabském jazyce, kterou byl poučen při převzetí rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 4. 2007. Stěžovatel dovozuje, že žalobce byl řádně poučen, neboť listina, kterou krajskému soudu žalobce předložil, je totožná s listinou, kterou stěžovatel standardně předává poživatelům doplňkové ochrany, a kterou rovněž přiložil ke kasační stížnosti. Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že se při hodnocení obsahu listiny předložené žalobcem spokojil toliko s vyjádřením tlumočníka, aniž by si toto vyjádření dále ověřil například tím, že by žalovaného požádal o předložení originálu uvedené listiny včetně její arabské verze za účelem jejich vzájemného porovnání. Dle názoru stěžovatele krajský soud pochybil při dokazování a jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření navrhuje, aby byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta. K věci pak uvádí zejména to, že správní spis neobsahuje listinu s poučením podle § 53a odst. 2 zákona o azylu. Na této skutečnosti nic nemění ani stěžovatelem dodatečně předložená listina, která poučení obsahuje. Žalobce rovněž připojil prohlášení tlumočníka o tom, že listina ze dne 23. 4. 2007, kterou předložil krajskému soudu, neobsahuje poučení vztahující se k prodloužení doplňkové ochrany.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost je dle § 102 s. ř. s. zásadně přípustná, s výjimkou případů taxativně vypočtených v § 104 s. ř. s, pokud splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.), je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 s. ř. s.). V projednávané věci bylo konstatováno splnění všech podmínek přípustnosti kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce jako obecného poslání správního soudnictví - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování činnosti krajských soudů.

K pojmu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud v rámci své rozhodovací činnosti již dříve vyslovil. V usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, stanovil, v jakých typových případech je dán přesah vlastních zájmů stěžovatele. Aplikací kritérií uvedených v citovaném usnesení na projednávanou věc dochází Nejvyšší správní soud k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti, neboť se projednávaná věc dotýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu a které mohou mít dopad na stávající praxi stěžovatele při poskytování poučení o doplňkové ochraně.

K věci samé pak Nejvyšší správní soud považuje v první řadě za nutné poukázat na ústní jednání před krajským soudem. V jeho průběhu žalobce navrhl provedení důkazu listinou v arabském jazyce s názvem „Informace pro osoby, které získaly mezinárodní doplňkovou ochranu“, kterou obdržel současně s rozhodnutím ze dne 23. 4. 2007 o udělení doplňkové ochrany. Podle tvrzení žalobce však tato písemná informace neobsahovala poučení ve smyslu § 53a odst. 2 zákona o azylu. Tomuto tvrzení žalobce přisvědčil i soudem ustanovený tlumočník. Žalovaný se k obsahu uvedené listiny blíže nevyjádřil, nezpochybnil výslovně tvrzení žalobce či vyjádření tlumočníka, ani nevznesl žádné další návrhy ohledně doplnění dokazování. Závěrem žalovaný zdůraznil, že trvá na všem, co uvedl dříve v průběhu řízení, a současně též podotknul, že podle judikatury, kterou ovšem blíže nespecifikoval, musí soud zkoumat zda pochybení nebo nezákonnost napadeného rozhodnutí, respektive úkon učiněný před vydáním rozhodnutí má vliv na to, že toto rozhodnutí je třeba zrušit.

Stěžovatel, jak je uvedeno výše, opírá kasační stížnost o tvrzení o nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů a pro jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Protože však stěžovatel upřesňuje pouze jím tvrzenou jinou vadu řízení, jež má spočívat v krajském

soudem nesprávně provedeném dokazování, zabýval se Nejvyšší správní soud právě touto námitkou stěžovatele.

Při provádění dokazování je nutno především postupovat v souladu se zásadou přímosti zakotvenou v § 77 odst. 1 s. ř. s., podle kterého dokazování provádí soud při jednání. Pokud jde o způsob provedení důkazu listinou, soudní řád správní vlastní úpravu neobsahuje. Podle § 129 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), použitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s. se důkaz listinou provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah.

Smyslem zakotvení zásady přímosti v § 77 odst. 1 s. ř. s. je zajištění toho, aby se účastníci řízení mohli se všemi soudem provedenými důkazy seznámit, k těmto důkazům se vyjádřit a případně též posléze doplnit důkazy vlastní. Jedině tak totiž mohou účastníci řízení dostát své povinnosti předložit soudu důkazy k prokázání svých tvrzení, která plyne z uplatnění dispoziční zásady v řízení před správními soudy. Uvedený požadavek přímosti řízení před soudem vychází z ústavně zaručeného práva na soudní a jinou právní ochranu (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). V této souvislosti lze odkázat na závěr Ústavního soudu vyslovený v nálezu ze dne 16. 2. 1995, III ÚS 61/94: *„Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu), vyplývající z Listiny základních práv a svobod (čl. 36 odst. 1), nutno proto rozuměti tak, že ve spojení s obecným procesním předpisem (o.s.ř.), v řízení před soudem (obecným), musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a k věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné.“* Pokud by tedy krajský soud provedl důkaz listinou bez nařízení jednání a účastníku řízení tak odepřel možnost vyjádřit se k obsahu takové listiny a navrhnout provedení dalších důkazů, bylo by řízení stíženo vadou, jež má za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s, jak se ostatně Nejvyšší správní soud již dříve vyslovil v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76.

V projednávané věci však je zřejmé, že soud provedl důkaz výše specifikovanou listinou v arabském jazyce na návrh žalobce v průběhu ústního jednání, jemuž byl přítomen i pověřený zaměstnanec žalovaného, takovým způsobem, že ustanovený tlumočník přeložil a přečetl název předmětné listiny a dále též její část týkající se průkazu poživitele doplňkové ochrany. Ohledně zbývajících částí uvedené listiny tlumočník soudu sdělil, že tyto se týkají působnosti ministerstva zdravotnictví, zdravotního pojištění a zaměstnání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že krajský soud postupoval při dokazování plně v souladu s § 77 odst. 1 s. ř. s. a § 129 odst. 1 o. s. ř.

Stěžovateli byla ve smyslu shora citovaného závěru Ústavního soudu dána možnost vyjádřit se k provedenému důkazu i navrhnout provedení důkazů dalších. Pověřený zaměstnanec stěžovatele však, jak vyplynulo z protokolu o jednání, tvrzení žalobce o absenci poučení o lhůtě k podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ani vyjádření tlumočníka o obsahu posuzované listiny výslovně nezpochybnil, ani nevznesl návrh na provedení dalších důkazů. Naopak tím, že poukázal na povinnost soudu posoudit, zda případné pochybení správního orgánu je natolik závažné, aby soud v jeho důsledku zrušil napadené rozhodnutí, stěžovatel implicitně připustil, že předmětná listina zákonné poučení

skutečně neobsahuje, a že tedy z jeho strany mohlo dojít k žalobcem tvrzenému pochybení.

Za dané situace nelze přisvědčit námitce stěžovatele, že krajský soud postupoval nesprávně, pokud se při posouzení obsahu výše uvedené listiny spokojil s vyjádřením ustanoveného tlumočníka. Nejvyšší správní soud na tomto místě připomíná, že práva a povinnosti tlumočníka jsou stanoveny zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Soudem ustanovený tlumočník, jenž je vázán slibem ve smyslu § 6 citovaného zákona, je zejména povinen zachovávat nestrannost, konat svou činnost podle svého nejlepšího vědomí a plně využívat všech svých znalostí. V případě, že tlumočník uvede nepravdu ohledně okolnosti, která má význam pro rozhodnutí, nebo pokud takovou okolnost zamlčí, je vystaven nebezpečí trestněprávního postihu podle § 175 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona. Má-li účastník řízení pochybnosti o nestrannosti ustanoveného tlumočníka, je podle § 11 zákona o znalcích a tlumočnících a § 8 odst. 5 s. ř. s. oprávněn namítnout jeho podjatost. Krajskému soudu nelze vytýkat, že v situaci, kdy důvěryhodnost ustanoveného tlumočníka nebyla ze strany účastníků řízení napadána, vzal bez dalšího za prokázané, že obsah posuzované listiny je takový, jak tlumočník uvedl. Opačný postup soudu by v tomto případě byl naopak v rozporu s požadavkem efektivity výkonu soudnictví a rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného dospívá k závěru, že krajský soud postupoval při dokazování v souladu se zákonem. Řízení před krajským soudem, které předcházelo vydání stěžovatelem napadeného rozsudku, tedy není stíženou vadou, jež by mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé. Kasační stížnost je proto nedůvodná.

Nejvyšší správní soud dále k otázce poučení dle § 53a odst. 2 zákona o azylu uvádí, že smyslem tohoto poučení je, aby osoba požívající doplňkové ochrany byla skutečně seznámena se svými právy a povinnostmi, zejména pak s možností požádat o prodloužení časově omezené doplňkové ochrany. Z toho důvodu musí být poučení formulováno dostatečně určitě a srozumitelně, zejména pak musí být v jazyce, kterému poživatel doplňkové ochrany rozumí. Náležitosti poučení uvedené v citovaném ustanovení proto musí být splněny kumulativně. Krajský soud tedy poučení obsažené na průkazu žalobce i dopis, jenž byl žalobci zaslán, správně hodnotil jako nedostatečné.

Nejvyšší správní soud závěrem podotýká, že i kdyby se stěžovateli podařilo prokázat, že žalobci předal poučení splňující všechny náležitosti dle § 53a odst. 2 zákona o azylu, nebylo by přesto možné v této věci opožděnou žádost žalobce o prodloužení doplňkové ochrany zamítnout. Nejvyšší správní soud se k této otázce v nedávné době vyjádřil v rozsudku ze dne 23. 7. 2009, č. j. 1 Azs 34/2009 - 60. Z tohoto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplývá, že lhůta dle § 53a zákona o azylu má povahu lhůty pořádkové a zákon o azylu správnímu orgánu vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany z důvodu jejího nedodržení neumožňuje.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Žalobci byl pro řízení o žalobě před krajským soudem ustanoven advokát, který za žalobce činil úkony i v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto soudem ustanovenému advokátu přiznává odměnu za dva úkony právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti, písemný záznam sdělení tlumočnicka) ve výši 4200 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) a m) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif] a náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), tedy 4800 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se uvedený obnos o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny a náhrady hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, činí 912 Kč. Celková výše nákladů řízení, jejichž náhradu má stěžovatel žalobci zaplatit, je tedy 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. září 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu